
Nijatmashtaka Stotram

निजात्माष्टकस्तोत्रम्

Document Information

Text title : Nijatmashtaka Stotram

File name : nijAtmAShTakastotram.itx

Category : deities_misc, gurudev, shrIdharasvAmI, aShTaka, stotra

Location : doc_deities_misc

Author : Shridharasvami

Proofread by : Paresh Panditrao

Description/comments : shrIdharasvAmI stotrANi. shrIdharasandesahH

Latest update : January 14, 2023

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

January 15, 2023

sanskritdocuments.org

Nijatmashtaka Stotram

નિજાત્માષ્ટકસ્તોત્રમ્

(ભુજંગપ્રયાત વૃત્તં)

અનેકાન્તિકં દ્વન્દ્વશૂન્યં વિશુદ્ધં નિતાન્તં સુશાન્તં ગુણાતીતમેકમ્ ।

સદા નિષ્પ્રપગ્ચં મનોવાગતીતં ચિદાનન્દરૂપં ભજેમ સ્વરૂપમ્ ॥ ૧ ॥

(જે સર્વવ્યાપી વ અતીન્દ્રિય અસલ્યામુળે) જ્યાચે નિશ્ચિતસ્વરૂપ સાડગતા ચેત નાહી; જે (સુખ-દુઃખ, પાપ-પુણ્ય, પ્રેમ-દ્વેષ ઇત્યાદિ) દ્વન્દ્વવિરહિત વ વિશુદ્ધ આહે; (અવિદ્યાજન્ય સુખદુઃખાચા કધીહિ સ્પર્શ ન ઝાલ્યામુળે) જે શાન્તીચ્યા પરાકોટીમધ્યે અસતે; જે (સત્વ, રજ વ તમ) હ્યા ગુણાગ્ચ્યા પલિકડે અસતે; જે એકમેવાદ્વિતીય આહે; જ્યાલા કધીહિ સંસારાચી બાધા હોત નાહી; જે મનાલા સમજત નાહી વ વાણીને સાડગતા ચેત નાહી, અશા ચૈતન્ય રૂપ વ આનન્દરૂપ આત્મરૂપાલા ભજાવે ॥ ૧ ॥

સદા સ્વપ્રભં દુઃખહીનં હ્યમેયં નિરાકારમત્યુજ્જવલં ભેદહીનમ્ ।

સ્વસંવેદ્યમાનન્દમાઘં નિરીહં ચિદાનન્દરૂપં ભજેમ સ્વરૂપમ્ ॥ ૨ ॥

જે નેહમી સ્વયમ્પ્રકાશિત વ દુઃખવિરહિત અસતે. (અનુભૂતિશિવાય કોણત્યાચ પ્રમાણાને) જે સમજત નાહી, જે નિરાકાર, અતિ તેજસ્વી વ ભેદરહિત આહે (મહાજે દુસર્વ્યા ઝાલ્યાચી જ્યાલા અપેક્ષા નસતે), જે આનન્દમય અસૂન વિશ્વાચે મૂળ-કારણ આહે. (વિશ્વવ્યાપી વિભુત્યામુળે વ શરીરજન્ય ઇચ્છા વગૈરે ત્યાચ્યા ઠિકાણી સમ્ભવતય નસલ્યાને) જે નિરીચ્છ આહે અશા ચૈતન્યરૂપ વ આનન્દરૂપ આત્મરૂપાલા ભજાવે ॥ ૨ ॥

અહં પ્રત્યયત્વાદનેકાન્તિકત્વાદભેદસ્વરૂપાત્ સ્વતઃસિદ્ધભાવાત્ ।

અનન્યાશ્રયત્વાત્સદા નિષ્પ્રપગ્ચં ચિદાનન્દરૂપં ભજેમ સ્વરૂપમ્ ॥ ૩ ॥

“મી”, “મી” યા જાણીવેમધૂન સતત ઓળખ પટત અસલ્યામુળે, અમુક તેવદેચ બ્રહ્મ અસે નિશ્ચિત સાડગતા ચેત નસલ્યામુળે, ભેદરહિત સ્વરૂપ અસલ્યામુળે, સ્વયંસિદ્ધ અસલ્યામુળે (કોણત્યાહિ બાહ્ય કારણાપાસૂન ઉત્પન્ન ન ઝાલેલે અસે સ્વયમ્સુ, અનાદિ, અસલ્યામુળે) વ દુસર્વ્યા કોણાવરહિ સ્વતઃચ્યા અસ્તિત્વાસાઠી અવલમ્બૂન નસલ્યામુળે, જે નેહમી સંસારાપાસૂન દૂર અસતે અશા ચૈતન્યરૂપ વ આનન્દરૂપ આત્મરૂપાચી ભક્તી કરાવી ॥

૩ ॥

અહં બ્રહ્મ ભાસાદિ મત્કાર્યજાતં સ્વલક્ષ્યેઽદ્વયે સ્ફૂર્તિશૂન્યે પરે ચ ।

વિલાખ્યપ્રશાન્તે સદૈવૈકરૂપે ચિદાનન્દરૂપં ભજેમ સ્વરૂપમ્ ॥ ૪ ॥

सर्वं कार्यं भङ्गज्ञे अभिल विश्वं उ मीं ब्रह्म आडे या जाणीवेने युक्त आडे (भङ्गज्ञे आत्म्यानेय सर्वं विश्वं भरलेले आडे). असे उ अभिल विश्व आपले प्रायध्येय असलेल्या द्वन्द्वविरहित, कार्यरूपाने न स्फुरणार्था, शोकरहित व सदैव अेकरूप असलेल्या ज्या परब्रह्मामध्ये असते, त्या चैतन्यरूप व आनन्दरूप आत्मरूपायी भक्ती करावी ॥ ४ ॥

अहं ब्रह्मभावो ह्यविद्याकृतत्वाद् विभिन्नात्मकं भोक्तृभोग्यात्मबुध्या ।
जडं सम्भूवयि पूंस्त्र्यात्मना यत् सिदानन्दरूपं भजेम स्वरूपम् ॥ ५ ॥

(भरोभरथ) शुवात्मा व परमात्मा याच्ये अैक्य असूनसुद्धा अविद्यैमुणे (भङ्गज्ञे आत्म्यासम्बन्धी मिथ्या ज्ञान असल्यामुणे), हा भोक्ता, उ भोग्य अशा तर्ेढेने निरनिराण्या कल्पना निर्माण होणजे हे भेदायुक्त वाटते व अशा तर्ेढेने हा पुरुष, ही स्त्री ळत्यादि द्वन्द्वमय कल्पनेतून जे ब्रह्म जड भङ्गून निर्माण ळाल्यासारणे भासते त्या चैतन्यरूप व आनन्दरूप आत्मरूपास भजावे ॥ ५ ॥

अनित्यं जगच्छिद्विवर्तात्मकं यत् विशोध्य स्वतःसिद्धयिन्मात्ररूपम् ।
विहायाभिलं यन्निजाज्ञानसिद्धं सिदानन्दरूपं भजेम स्वरूपम् ॥ ६ ॥

जग स्वतःच्या (आत्मविषयक) अज्ञानामुणे निर्माण ळाले आडे, व ते दरीच्या ढिकाणी सर्पाच्या भास ळावा याप्रमाणे चैतन्यावरयाय अविद्याजन्म आभास असते व भङ्गून ते अनित्य आडे. स्वयंसिद्ध चैतन्यमय अशा ब्रह्मरूपाच्या ज्ञानाने त्या जगाच्या शोध करून भङ्गज्ञे ज्ञान घेण त्याच्या त्याग करावा व चैतन्यरूप व आनन्दरूप आत्मरूपास भजावे ॥ ६ ॥

स्वभासा सदा यत्स्वरूपं स्वदीप्तं निजानन्दरूपाद्यदानन्दमात्रम् ।
स्वरूपानुभूत्या सदा यत्स्वमात्रं सिदानन्दरूपं भजेम स्वरूपम् ॥ ७ ॥

स्वतःच्या तेजामुणे ज्याचे स्वरूप नेहमी अण्ड स्वयम्प्रकाशित असते, स्वतः आनन्दरूप असल्यामुणे जे डेवण निर्लेण (भङ्गज्ञे उनदुल्लेतेद) आनन्दमय आडे (भङ्गज्ञे ज्यात दुःखाच्या लवलेश नाही) व स्वतःच्या स्वरूपाच्या भङ्गज्ञेय आत्म्याच्या अनुभूतीमुणे जे अेकमेव आपले आपणाय अस्तित्वात असते अशा चैतन्यरूप व आनन्दरूप आत्मरूपायी भक्ती करावी ॥ ७ ॥

जगन्नेति वा भल्विदं ब्रह्मवृत्त्या निजात्मानमेवावशिष्याद्वयं यत् ।
अभिन्नं सदा निर्विकल्पं प्रशान्तं सिदानन्दरूपं भजेम स्वपदम् ॥ ८ ॥

“नेति नेति” (डेवण उ नाही) या पद्धतीप्रमाणे, व उ सर्व जग ब्रह्म आडे या वृत्तीने, जगत् शेवटी ज्या अद्वितीय आत्मस्वरूपानेय शिल्लक रडते त्या भेदरहित, निःसन्दिग्ध व अत्यन्त शान्तस्वरूपी असलेल्या चैतन्यरूप व आनन्दरूप आत्मरूपावा भजावे ॥ ८ ॥

निजात्माष्टकं ये पठन्तीह भक्ताः सदायारयुक्ताः स्वनिष्ठाः प्रशान्ताः ।
भवन्तीह ते ब्रह्म वेदप्रमाणात् तथैवाशिषा निश्चितं निश्चितं मे ॥ ९ ॥

जे सदाचारी आत्म्यावर निष्ठा ठेवून म्हाणजेय आत्मचिन्तनात रममाण होऊन व शान्ति ठेवून हे निजात्माष्टक
स्तोत्र म्हाणतात ते उपनिषदाग्या साङ्गाण्यावरून व त्याचप्रमाणे माज्या आशीर्वादाने येथेच निश्चितपणे
ब्रह्मस्वरूप होतात ॥ ८ ॥

(रचनास्थल - श्रीकाशी क्षेत्र)

रचनाकालः - द्वितीय यातुर्मास समाप्ति (कार्तिक शु ॥ १५ शके १८६५))

एति श्रीमत् परमहंस परिव्राजकाचार्य सद्गुरु भगवता श्रीधरस्वामिना विरचितं निजात्माष्टकं स्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

Proofread by Paresh Panditrao

Nijatmashtaka Stotram

pdf was typeset on January 15, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

